T003 A HÀM III 31-Kinh Phân Biệt Thánh Đế

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH THUÛY DUÏ 1

31. KINH PHAÂN BIEÄT THAÙNH ÑEÁ 1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät du hoùa taïi nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng laâm, vöôøn Caáp coâ ñoäc2. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo raèng: “Ñaây laø söï coâng boá chaùnh phaùp toái thöôïng3, töùc laø boán Thaùnh ñeá, ñöôïc thaâu nhieáp toaøn dieän, ñöôïc quaùn chieáu toaøn dieän, ñöôïc phaân bieät, ñöôïc phôi môû, ñöôïc môû baøy, ñöôïc thi thieát, ñöôïc hieån thò, ñöôïc thuù höôùng4. “Trong quaù khöù, caùc Ñöùc Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, cuõng coù söï coâng boá chaùnh phaùp toái thöôïng naøy, töùc laø boán Thaùnh ñeá, ñöôïc thaâu nhieáp toaøn dieän, ñöôïc quaùn chieáu toaøn dieän, ñöôïc phaân bieät, ñöôïc phôi môû, ñöôïc môû baøy, ñöôïc thi thieát, ñöôïc hieån thò, ñöôïc thuù höôùng. “Trong ñôøi vò lai, caùc Ñöùc Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, cuõng coù söï coâng boá chaùnh phaùp toái thöôïng naøy, töùc laø boán Thaùnh ñeá, ñöôïc thaâu nhieáp toaøn dieän, ñöôïc quaùn chieáu toaøn dieän, ñöôïc phaân bieät, ñöôïc phôi môû, ñöôïc môû baøy, ñöôïc thi thieát, ñöôïc hieån thò, ñöôïc thuù höôùng. “Trong ñôøi hieän taïi, Ta laø Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, cuõng coù söï coâng boá chaùnh phaùp toái thöôïng naøy, töùc laø boán Thaùnh ñeá, ñöôïc thaâu nhieáp toaøn dieän, ñöôïc quaùn chieáu toaøn dieän, ñöôïc phaân bieät, ñöôïc phôi môû, ñöôïc môû baøy, ñöôïc thi thieát, ñöôïc hieån thò, ñöôïc thuù höôùng. “Tyø-kheo Xaù-leâ Töû5 laø baäc thoâng tueä6, toác tueä, tieäp tueä, lôïi tueä, quaûng tueä, thaâm tueä, xuaát yeáu tueä, minh ñaït tueä, bieän taøi tueä. Tyø-kheo Xaù-leâ Töû thaønh töïu thaät tueä. Vì sao vaäy? Vì ta noùi sô löôïc veà boán Thaùnh ñeá theá naøy, thì Tyø-kheo Xaù-leâ Töû coù theå vì ngöôøi khaùc maø giaùo hoùa toaøn dieän, quaùn chieáu toaøn dieän, phaân bieät, phôi môû, môû baøy, thi thieát hieån thò,

1. Töông ñöông Paøli: M. 141. Saccavibhaíga-suttaö. Bieät dòch, No.32 Phaät Thuyeát Töù Ñeá Kinh, An Theá Cao dòch, Ñaïi 1 tr.814b; No.25(27.1) Taêng Nhaát 19 “phaåm Ñaúng Thuù Töù Ñeá, kinh soá 1” Ñaïi 2 tr.643a. Tham chieáu, Thaäp Tuïng Luaät 60, Ñaïi 23 tr. 445c; D.22. Mahaø-satipaæææhaøna-suttanta. 2. Caùc baûn Haùn ñeàu noùi Phaät taïi Xaù-veä. Baûn Paøli töông ñöông: Baøraøòasiyaö viharati Isipatane Migadaøye, truù taïi Ba-la-naïi, trong Chö tieân ñoïa xöù, Loäc daõ uyeån. 3. Chaùnh haønh thuyeát phaùp No.32: Chôn chaùnh thuyeát phaùp
Baûn Paøli: anuttaraö dhammacakkaö pavattitaö, Voâ thöôïng Phaùp
luaân ñöôïc vaän chuyeån. 4. Haùn: quaûng nhieáp quaûng quaùn
phaân bieät phaùt loä khai ngöôõng thi thieát
hieån thòthuù höôùng Paøli: aøcikkhanaø (khai thò)ø,
desanaø (tuyeân thuyeát), paóóaøpanaø (thi thieát), paæææhapanaø (an laäp), vivaraòaø (khai hieån), vibhajanaø (phaân bieät), uttaønìkammaö (hieån phaùt). 5. Baûn Paøli: Caùc Tyø-kheo haõy gaàn guõi Saøriputta (Xaù-lôïi-phaát) vaø Moggallaøna

(Muïc-kieàn-lieân), laø nhöõng Tyø- kheo thoâng tueä... 6. Taùn thaùn trí tueä cuûa ngaøi Xaù-lôïi-phaát, baûn naøy vaø No.32 gioáng nhau, chæ khaùc veà dòch ngöõ, veà möôøi loaïi trí tueä ñöôïc keå ôû ñaây, caùc baûn Paøli chæ keå coù baûy (xem M. 111). Baûn Paøli töông ñöông khoâng taùn thaùn rieâng Xaù-lôïi-phaát vôùi möôøi trí. Xem cht.24, kinh 28.

KINH THUÛY DUÏ

thuù höôùng. “Khi Tyø-kheo Xaù-leâ Töû giaùo hoùa toaøn dieän, quaùn saùt toaøn dieän, phaân bieät, phôi môû, môû baøy, thi thieát, hieån thò, thuù höôùng, laøm cho voâ löôïng ngöôøi ñaït ñeán chaùnh quaùn. Tyø- kheo Xaù-leâ Töû coù khaû naêng höôùng daãn baèng chaùnh kieán vaäy. “Tyø-kheo Muïc-kieàn-lieân coù khaû naêng laøm cho ñöùng vöõng nôi chaân teá toái thöôïng7, nghóa laø cöùu caùnh laäu taän. Tyø-kheo Xaù-leâ Töû sanh ra caùc baäc phaïm haïnh, cuõng nhö sanh maãu; Tyø-kheo Muïc-kieàn-lieân tröôûng döôõng caùc baäc phaïm haïnh cuõng nhö döôõng maãu. Do ñoù caùc baäc phaïm haïnh neân phuïng söï, cung kính cuùng döôøng, leã baùi Tyø-kheo Xaù-leâ Töû vaø Muïc-kieàn-lieân. Vì sao vaäy? Vì Tyø-kheo Xaù-leâ Töû vaø Ñaïi Muïc-kieàn-lieân mong caàu phöôùc lôïi vaø thieän ích, cuõng caàu söï an oån vaø khoaùi laïc cho caùc vò phaïm haïnh”. Sau khi Ñöùc Theá Toân noùi nhö vaäy roài, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy ñi vaøo tònh thaát tónh toïa. Luùc ñoù, Toân giaû Xaù-leâ Töû noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân vì chuùng ta maø xuaát hieän theá gian, vì moïi ngöôøi maø giaùo hoùa, khai thò toaøn dieän, phaân bieät, phôi môû, môû baøy, thi thieát, hieån thò, thuù höôùng boán Thaùnh ñeá naøy. “Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø Khoå Thaùnh ñeá, Khoå taäp, Khoå dieät, Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá8. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø Khoå Thaùnh ñeá? Ñoù laø sanh khoå, giaø khoå, beänh khoå, cheát khoå, oaén taéng hoäi khoå, aùi bieät ly khoå, caàu baát ñaéc khoå, toùm laïi nguõ thuû uaån laø khoå9. “Naøy chö Hieàn, noùi sanh laø khoå; noùi theá laø vì leõ gì? Naøy chö Hieàn, sanh laø chuùng sanh kia, vôùi chuûng loaïi sai bieät cuûa chuùng sanh kia, sanh thì sanh10, xuaát hieän thì xuaát hieän, thaønh hình thì thaønh hình, hieän khôûi11 naêm uaån roài lieàn coù maïng caên. Nhö vaäy goïi laø sanh. “Naøy chö Hieàn, sanh laø khoå, ñoù laø chuùng sanh khi sanh thaâân caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc toaøn dieän12. Taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm söï noùng höïc13, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc

7. Haùn: toái thöôïng chaân teá Paøli: uttamattha, chaân lyù toái thöôïng. 8. Khoå Thaùnh ñeá Khoå taäp Thaùnh ñeá Khoå dieät Thaùnh ñeá Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá Paøli: dukkha ariyasacca, dukkhasamudaya ariyasacca, dukkhanirodha ariyasacca, dukkhanirodagaøminiyaø paæipada ariyasacca. 9. Haùn: nguõ thaïnh aám khoå Paøli: paócupaødaønakkhandhaø dukkhaø. 10. Nghóa laø, khi sanh thì sanh ra trong moät chuûng loaïi naøo ñoù. 11. Haùn: sanh xuaát thaønh höng khôûi Paøli: jaøti (sanh), saójaøti (xuaát sanh), okkanti (xuaát hieän), abhinibbatti (sanh khôûi), khandhanaønaö paøtubhaøvo (hieån hieän naêm uaån). Baûn Haùn, coù taùm khoå; baûn Paøli chæ keå naêm khoå: jaøti (sanh), jaraø (giaø), maraòaö (cheát), soka-parideva-dukkha- domanassupayaøsaø (saàu bi khoå öu naõo), picchaö na labhati (khoâng ñaït ñöôïc mong caàu), saíkhittena paócupaødaønakkhandhaø dukkhaø. 12. Haùn: thaân thoï khoå, thoï, bieán thoï; giaùc, bieán giaùc Tham chieáu Phaùp uaån 6 (Ñaïi 26, tr.480a): Laõnh naïp nhieáp thoï, chuûng chuûng thaân khoå söï laõnh naïp vaø nhieáp thoï moïi hình thaùi khoå khaùc nhau. 13. Haùn: thaân traùng nhieät, phieàn naõo, öu thích thoï,...

KINH THUÛY DUÏ 3

söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy maø noùi sanh laø khoå. “Naøy chö Hieàn, noùi giaø laø khoå; noùi theá laø vì leõ gì? Naøy chö Hieàn, giaø nghóa laø chuùng sanh kia, vôùi chuûng loaïi sai bieät cuûa chuùng sanh kia, keû kia trôû neân giaø yeáu, ñaàu baïc raêng ruïng, söï cöôøng traùng ngaøy caøng suy yeáu, thaân coøng, chaân veïo, cô theå naëng neà, hôi thôû ñöa leân, phaûi choáng gaäy maø ñi, thòt ruùt, da nhaên, xuø xì nhö caây gai, caùc caên hö hoaïi, nhan saéc xaáu xí. Nhö vaäy goïi laø giaø. “Naøy chö Hieàn, giaø laø khoå, laø chuùng sanh khi giaø thì thaân caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu

buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy maø noùi giaø laø khoå. “Naøy chö Hieàn, noùi beänh laø khoå; noùi theá laø vì leõ gì? Naøy chö Hieàn, beänh laø ñaàu ñau, maét ñau, tai ñau, muõi ñau, maët ñau, moâi ñau, raêng ñau, löôõi ñau, nöôùu ñau, coå ñau, phong suyeãn, ho hen, oùi möõa, cöùng hoïng, beänh ñieân, beänh ñoäng kinh, ung thö, moïc böôùu, kinh nguyeät traøn, vieâm ñoû, noùng höïc, khoâ heùo, beänh tró, muïn nhoït, kieát lî, vaø taát caû nhöõng beänh töông töï nhö vaäy, töø xuùc maø sanh ra, khoâng rôøi khoûi taâm, ôû ngay trong thaân. Nhö vaäy goïi laø beänh. Naøy chö Hieàn, beänh khoå laø: Chuùng sanh khi beänh thì thaâân caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy noùi beänh laø khoå. “Naøy chö Hieàn, noùi cheát laø khoå; noùi theá laø vì leõ gì? Naøy chö Hieàn, cheát laø chuùng sanh kia, vôùi chuûng loaïi sai bieät cuûa chuùng sanh kia, maïng chung, voâ thöôøng, cheát choân, tan raõ, tuoåi thoï chaám döùt, huûy hoaïi, maïng caên beá taéc, nhö vaäy goïi laø cheát. Naøy chö Hieàn, cheát laø khoå. Ñoù laø chuùng sanh khi cheát, thaâân caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng,

KINH THUÛY DUÏ

caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm noùng, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc noùng, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu buoàn baõ, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc söï noùng höïc, söï böùc röùc, öu saàu

buoàn baõ, caûm giaùc toaøn dieän. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy maø noùi cheát laø khoå. “Naøy chö Hieàn, noùi oaùn taéng hoäi laø khoå14; noùi theá laø vì leõ gì? Naøy chö Hieàn, oaùn taéng hoäi, nghóa laø, chuùng sanh thaät coù saùu noäi xöù15: Maét, tai, muõi, löôõi, thaân vaø yù xöù voán khoâng khaû aùi maø chuùng cuøng tuï hoäi ôû moät choã, coù söï gaén boù, hoøa hôïp, taäp hôïp. Söï hoøa hôïp aáy laø khoå. Cuõng vaäy caùc ngoaïi xöù: xuùc, thoï, töôûng, haønh, aùi16, cuõng laïi nhö vaäy. Naøy chö Hieàn, chuùng sanh thaät coù saùu giôùi: ñaát, nöôùc, löûa, gioù, hö khoâng vaø thöùc giôùi voán khoâng khaû aùi maø chuùng cuøng tuï hoäi ôû moät choã, coù söïï gaén boù, hoøa hôïp, taäp hôïp. Söï hoøa hôïp aáy laø khoå. Nhö vaäy goïi laø oaùn taéng hoäi khoå. Naøy chö Hieàn, oaùn taéng hoäi laø khoå, ñoù laø chuùng sanh khi coù söï tuï hoäi cuûa nhöõng thöù oaùn gheùt, thaân caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy maø noùi oaùn taéng hoäi laø khoå. “Naøy chö Hieàn, noùi aùi bieät ly khoå17; noùi theá laø vì leõ gì? Naøy chö Hieàn, aùi bieät ly khoå, ñoù laø chuùng sanh thaät coù saùu xöù beân trong: maét, tai, muõi, löôõi, thaân vaø yù xöù voán khaû aùi, nhöng chuùng phaân taùn thaønh khaùc bieät, khoâng töông öùng, bieät ly khoâng tuï hoäi, khoâng gaén boù, khoâng taäp hôïp, khoâng hoøa hôïp, ñoù laø khoå. Cuõng vaäy, caùc ngoaïi xöù: xuùc, thoï, töôûng, haønh, aùi, cuõng laïi nhö vaäy. Naøy chö Hieàn, chuùng sanh quaû thöïc coù saùu giôùi: ñaát, nöôùc, löûa, gioù, hö khoâng vaø thöùc giôùi voán nhöng chuùng phaân taùn thaønh khaùc bieät, khoâng töông öùng, khoâng gaén boù, khoâng hoøa hôïp, khoâng taäp hôïp, ñoù laø khoå. Nhö vaäy goïi laø aùi bieät ly. Naøy chö Hieàn, aùi bieät ly laø khoå nghóa laø chuùng sanh khi xa caùch nhau, thaân caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Thaân taâm caûm nghieäm khoå, caûm nghieäm toaøn dieän; caûm giaùc khoå, caûm giaùc toaøn dieän. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy maø noùi aùi bieät ly khoå laø khoå. “Naøy chö Hieàn, noùi sôû caàu baát ñaéc laø khoå18; noùi theá laø vì leõ gì? Naøy chö Hieàn, nghóa laø chuùng sanh leä thuoäc vaøo sanh phaùp19, khoâng theå lìa xa sanh phaùp, öôùc muoán raèng: ‘Mong toâi khoâng sanh ra’, ñieàu aáy quaû thaät khoâng theå muoán maø ñöôïc. Vôùi söï giaø, söï cheát, söï öu saàu, buoàn lo maø öôùc muoán raèng: ‘Mong toâi khoâng coù buoàn lo’. Ñieàu aáy khoâng theå muoán maø ñöôïc. Naøy chö Hieàn chuùng sanh quaû thaät sanh laø khoå, khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nghó nhôù, ngöôøi aáy nghó theá naøy: ‘Neáu ta sanh khoå, khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nghó nhôù, mong sao ñöôïc ñoåi thaønh ñaùng yeâu, ñaùng nghó nhôù’. Ñieàu ñoù khoâng theå muoán maø ñöôïc. Naøy chö Hieàn, chuùng sanh naøo quaû thaät sanh laïc

14.

Thuø gheùt maø tuï hoäi. Baûn Paøli khoâng ñeà caäp.

15.

Luïc noäi xöù Paøli: cha ajjhattaøyatana.

16.

Haùn: canh laïc, giaùc, töôûng, tö, aùi

17.

Baûn Paøli khoâng ñeà caäp.

18.

Paøli: picchaö na labhati.

19.

Haùn: chuùng sanh sanh phaùp Paøli: jaøtidhammaønaö sattaønaö (...).

KINH THUÛY DUÏ 5

ñaùng yeâu, ñaùng nghó nhôù, ngöôøi aáy nghó nhö vaày: ‘Neáu ta sanh ra laïc, ñaùng yeâu, ñaùng nghó nhôù, mong sao noù laø phaùp thöôøng haèng, vónh cöõu vaø khoâng bieán dòch’. Ñieàu aáy khoâng theå muoán maø ñöôïc. “Naøy chö Hieàn, chuùng sanh naøo quaû thaät sanh ra tö töôûng maø khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nghó nhôù, ngöôøi aáy suy nghó theá naøy: ‘Neáu ta sanh tö töôûng maø khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nghó nhôù, mong sao noù ñoåi thaønh maø ñaùng yeâu, ñaùng nghó nhôù’. Ñieàu aáy khoâng theå muoán maø ñöôïc. Naøy chö Hieàn, chuùng sanh naøo quaû thaät sanh ra tö töôûng, ñaùng yeâu, ñaùng nghó nhôù, ngöôøi aáy nghó nhö vaày: ‘Neáu tö töôûng ta sanh ra ñaùng yeâu, ñaùng nghó nhôù, mong sao noù laø phaùp thöôøng haèng, vónh cöûu vaø khoâng bieán dòch’. Ñieàu aáy khoâng theå muoán maø ñöôïc. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy maø noùi sôû caàu baát ñaéc laø khoå. “Naøy chö Hieàn, noùi löôïc naêm thuû uaån laø khoå; noùi theá laø vì leõ gì? Ñoù laø saéc thuû uaån; thoï, töôûng, haønh, thöùc thuû uaån. Naøy chö Hieàn, vì leõ aáy maø noùi naêm thuû uaån laø khoå. “Naøy chö Hieàn, thôøi quaù khöù laø Khoå Thaùnh ñeá; thôøi vò lai vaø hieän taïi laø Khoå Thaùnh ñeá. Ñoù laø ñieàu chaéc thaät khoâng hö ñoái, khoâng xa rôøi söï thaät, cuõng chaúng phaûi ñieân ñaûo, ñöôïc thaåm saùt moät caùch chaéc thaät. Nhöõng gì hôïp vôùi söï chaéc thaät nhö vaäy, laø sôû höõu cuûa Thaùnh, ñöôïc nhaän thöùc bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáu suoát bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáy bôûi Thaùnh, laø söï giaùc ngoä toái thöôïng chaân chaùnh cuûa baäc Thaùnh. Do ñoù noùi laø Khoå Thaùnh ñeá. “Caùi gì laøø aùi taäp Khoå taäp Thaùnh ñeá? Nghóa laø chuùng sanh thaät coù saùu xöù tham aùi beân trong: maét, tai, muõi, löôõi, thaân yù xöù. Trong ñoù neáu coù aùi, coù caáu baån, coù oâ nhieãm, coù ñaém tröôùc thì goïi laø taäp. “Naøy chö Hieàn, Ña vaên Thaùnh ñeä töû bieát raèng: ‘Ta bieát phaùp nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, hieåu nhö vaäy, nhaän ñònh nhö vaäy vaø tri giaùc nhö vaäy, ñoù laø aùi taäp Khoå taäp Thaùnh ñeá. “Bieát nhö vaäy laø bieát nhö theá naøo? Neáu coù ngöôøi tham aùi vôï con, noâ tyø, keû sai baûo, quyeán thuoäc, ruoäng ñaát, nhaø cöûa, quaùn xaù, taøi vaät xuaát voán vaø lôøi laõi, taïo taùc nhöõng nghieäp coù aùi, coù caáu baån, coù nhieãm, coù tröôùc, ñoù goïi laø taäp. Ngöôøi kia bieát aùi taäp Khoå taäp Thaùnh ñeá naøy. Cuõng vaäy, ngoaïi xöù xuùc, thoï, töôûng, haønh, aùi, cuõng laïi nhö vaäy. “Naøy chö Hieàn,

chuùng sanh quaû thöïc coù saùu giôùi tham aùi: ñaát, nöôùc, löûa, gioù, hö khoâng, thöùc giôùi, trong ñoù neáu coù aùi, coù caáu baån, coù nhieãm, coù tröôùc, ñoù goïi laø taäp. “Naøy chö Hieàn, Ña vaên Thaùnh ñeä töû bieát raèng ‘Ta bieát phaùp nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, hieåu nhö vaäy, nhaän ñònh nhö vaäy vaø tri giaùc nhö vaäy, ñoù laø aùi taäp Khoå taäp Thaùnh ñeá.’ “Bieát nhö vaäy laø bieát nhö theá naøo? Neáu coù ngöôøi tham aùi vôï con, noâ tyø, keû sai baûo, quyeán thuoäc, ruoäng ñaát, nhaø cöûa, quaùn xaù, taøi vaät xuaát voán vaø lôøi laõi, taïo taùc nhöõng nghieäp coù aùi, coù caáu baån, coù nhieãm, coù tröôùc, ñoù goïi laø taäp. Ngöôøi kia bieát aùi taäp Khoå taäp Thaùnh ñeá naøy. Thôøi quaù khöù laø khoå Thaùnh ñeá; thôøi vò lai vaø hieän taïi laø Khoå Thaùnh ñeá. Ñoù laø ñieàu chaéc thaät khoâng hö ñoái, khoâng xa rôøi söï thaät, cuõng chaúng phaûi ñieân ñaûo, ñöôïc thaåm saùt moät caùch chaéc thaät. Nhöõng gì hôïp vôùi söï chaéc thaät nhö vaäy, laø sôû höõu cuûa Thaùnh, ñöôïc nhaän thöùc bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáu suoát bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáy bôûi Thaùnh, laø söï giaùc ngoä toái thöôïng chaân chaùnh cuûa baäc Thaùnh. Do ñoù noùi laø Khoå Thaùnh ñeá. Naøy chö Hieàn, theá naøo laø aùi dieät Khoå dieät Thaùnh ñeá? Nghóa laø chuùng sanh thöïc coù saùu xöù tham aùi beân trong: Maét, tai, muõi, löôõi, thaân vaø yù xöù. Chuùng sanh aáy giaûi thoaùt, khoâng nhieãm, khoâng ñaém tröôùc, ñoaïn boû hoaøn toaøn, voâ duïc, dieät taän, tónh tòch; ñoù goïi laø Khoå dieät. “Naøy chö Hieàn, Ña vaên Thaùnh ñeä töû bieát raèng ‘Ta bieát phaùp nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, hieåu nhö vaäy, nhaän ñònh nhö vaäy vaø tri giaùc nhö vaäy, ñoù laø aùi dieät Khoå dieät Thaùnh ñeá.’

KINH THUÛY DUÏ

“Bieát nhö vaäy laø bieát nhö theá naøo? Neáu coù ngöôøi naøo khoâng tham aùi vôï con, noâ tyø, keû sai baûo, quyeán thuoäc, ruoäng ñaát, nhaø cöûa, quaùn xaù, taøi vaät xuaát voán vaø lôøi laõi, ñoù khoâng phaûi laø taïo taùc nghieäp, ngöôøi aáy neáu giaûi thoaùt, khoâng nhieãm, khoâng ñaém tröôùc, ñoaïn boû hoaøn toaøn, voâ duïc, dieät taän, tónh tòch; ñoù goïi laø aùi dieät, Khoå dieät Thaùnh ñeá. Cuõng theá, ngoaïi xöù xuùc, thoï, töôûng, tö, aùi, cuõng laïi nhö vaäy. “Naøy chö Hieàn, chuùng sanh quaû thaät coù saùu giôùi tham aùi: Ñaát, nöôùc, löûa, gioù, hö khoâng, thöùc giôùi; ngöôøi aáy neáu giaûi thoaùt, khoâng nhieãm, khoâng ñaém tröôùc, ñoaïn boû hoaøn toaøn, voâ duïc, dieät taän, tónh tòch; ñoù goïi laø aùi dieät, Khoå dieät Thaùnh ñeá. “Naøy chö Hieàn, Ña vaên Thaùnh ñeä töû bieát raèng ‘Ta bieát phaùp nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, hieåu nhö vaäy, nhaän ñònh nhö vaäy vaø tri giaùc nhö vaäy, ñoù laø aùi dieät Khoå dieät Thaùnh ñeá.’ “Bieát nhö vaäy laø bieát nhö theá naøo? Neáu coù ngöôøi naøo khoâng tham aùi vôï con, noâ tyø, keû sai baûo, quyeán thuoäc, ruoäng ñaát, nhaø cöûa, quaùn xaù, taøi vaät xuaát voán vaø lôøi laõi, ñoù khoâng phaûi laø taïo taùc nghieäp, ngöôøi aáy neáu giaûi thoaùt, khoâng nhieãm, khoâng ñaém tröôùc, ñoaïn boû hoaøn toaøn, voâ duïc, dieät taän, tónh tòch; ñoù goïi laø aùi dieät, Khoå dieät Thaùnh ñeá. Thôøi quaù khöù laø khoå Thaùnh ñeá; thôøi vò lai vaø hieän taïi laø Khoå Thaùnh ñeá. Ñoù laø ñieàu chaéc thaät khoâng hö ñoái, khoâng xa rôøi söï thaät, cuõng chaúng phaûi ñieân ñaûo, ñöôïc thaåm saùt moät caùch chaéc thaät. Nhöõng gì hôïp vôùi söï chaéc thaät nhö vaäy, laø sôû höõu cuûa Thaùnh, ñöôïc nhaän

thöùc bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáu suoát bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáy bôûi Thaùnh, laø söï giaùc ngoä toái thöôïng chaân chaùnh cuûa baäc Thaùnh. Do ñoù noùi laø aùi dieät Khoå dieät Thaùnh ñeá. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá? Ñoù laø chaùnh kieán, chaùnh tö duy , chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh tinh taán21, chaùnh nieäm vaø chaùnh ñònh. 20

“Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh kieán? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû khi suy nieäm veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh. Hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt22 taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù laø söï giaûn traïch, giaûn traïch toaøn dieän, giaûn traïch quyeát ñònh, giaûn traïch phaùp, nhaän ñònh, toaøn dieän nhaän ñònh, quaùn saùt minh ñaït. Ñoù laø chaùnh kieán23. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh tö duy? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû suy nieäm veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc hoïc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh; hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù laø söï tö saùt, tö saùt toaøn dieän, tuøy thuaän tö saùt, ñieàu naøo neân nieäm thì nieäm, ñieàu naøo neân hy voïng thì hy voïng24. Ñoù laø chaùnh tö duy. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh ngöõ? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû suy nieäm veà khoå laø

20. Nguyeân-Haùn: chaùnh chí 21. Nguyeân-Haùn: chaùnh phöông tieän 22. Voâ tröôùc nieäm quaùn thieän taâm giaûi thoaùt Tham chieáu Phaùp Uaån 6 (Ñaïi 26, tr.481c):Voâ laäu taùc yù töông öng (ö phaùp giaûn traïch), (söï giaûn traïch phaùp) töông öng vôùi taùc yù voâ laäu. 23. Haùn: traïch, bieán traïch, quyeát traïch, traïch phaùp; thò, bieán thò, quaùn saùt minh ñaït Tham chieáu Phaùp Uaån 6 (Ñaïi 26, tr.481c): (ö phaùp) giaûn traïch, cöïc giaûn traïch, toái cöïc giaûn traïch; lieãu, bieán lieãu, caän lieãu; cô hieät, thoâng ñaït, thaåm saùt, thoâng dueä, giaùc minh tueä haønh, 24. Haùn: töù, bieán töù, tuøy thuaän töù... khaû nieäm... khaû voïng Tham chieáu Phaùp Uaån 6 ñd treân: Tö duy... Taàm caàu... Suy mòch... Linh taâm ö phaùp thoâ ñoäng nhi chuyeån

KINH THUÛY DUÏ 7

khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc hoïc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh; hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù ngoaøi boán

dieäu haønh thuoäc mieäng, coøn caùc aùc haønh khaùc nôi mieäng ñeàu vieãn ly, ñoaïn tröø, khoâng haønh, khoâng taïo taùc, khoâng taäp hôïp vaø khoâng tuï hoäi. Ñoù laø chaùnh ngöõ. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh nghieäp? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû suy nieäm veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc hoïc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh; hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù ngoaøi ba dieäu haønh thuoäc thaân, coøn caùc aùc haønh khaùc nôi thaân ñeàu vieãn ly, ñoaïn tröø, khoâng haønh, khoâng taïo taùc, khoâng taäp hôïp vaø khoâng tuï hoäi. Ñoù laø chaùnh nghieäp. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh maïng? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû suy nieäm veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc hoïc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh; hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù phaûi laø mong caàu voâ lyù, khoâng do nhieàu tham duïc maø khoâng bieát vöøa ñuû, khoâng laøm caùc thöù xaûo quyeät buøa chuù, ñeå sinh soáng baèng taø maïng. Chæ theo chaùnh phaùp maø mong caàu y phuïc, chôù khoâng phaûi vôùi phi phaùp, cuõng theo chaùnh phaùp ñeå mong caàu thöïc phaåm, giöôøng choõng, chôù khoâng phaûi vôùi phi phaùp. Ñoù laø chaùnh maïng. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh tinh taán? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû suy nieäm veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc hoïc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh; hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù, neáu coù phöông tieän tinh taán thì quaû quyeát, tinh caàn ñeå mong caàu, coù khaû naêng ñeå thuù höôùng, chuyeân chuù khoâng xaû boû, cuõng khoâng suy thoái, quyeát ñònh haøng phuïc taâm mình. Ñoù laø chaùnh tinh taán. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh nieäm? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû suy nieäm veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc hoïc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh; hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù, neáu taâm tuøy thuaän nieäm, phaûn chieáu giaûi thoaùt nieäm25, suy nieäm, bieán maõn suy nieäm, lieân tuïc öùc nieäm, taâm nieäm khoâng xao laõng. Ñoù laø chaùnh nieäm. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø chaùnh ñònh? Ñoù laø khi vò Thaùnh ñeä töû suy nieäm veà khoå laø khoå, taäp laø taäp, dieät laø dieät, ñaïo laø ñaïo; hoaëc quaùn saùt veà söï taïo taùc tröôùc kia cuûa mình, hoaëc hoïc suy nieäm veà caùc haønh, hoaëc thaáy caùc haønh laø tai hoïa, hoaëc thaáy Nieát-baøn laø tòch tónh; hoaëc khi baèng suy nieäm khoâng nhieãm tröôùc maø quaùn saùt taâm hoaøn toaøn giaûi thoaùt, trong ñoù, neáu taâm truï, thieàn truï, thuaän truï, khoâng loaïn, khoâng taùn, chuyeân nhaát26. Ñoù laø chaùnh ñònh. “Naøy chö Hieàn, thôøi quaù khöù laø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá; thôøi vò lai vaø

hieän taïi laø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá. Ñoù laø ñieàu chaéc thaät khoâng hö doái, khoâng xa rôøi söï thaät, cuõng chaúng phaûi ñieân ñaûo, ñöôïc thaåm saùt moät caùch chaéc thaät. Nhöõng gì hôïp vôùi söï chaéc thaät nhö vaäy,

25. Haùn: boái baát höôùng nieäm chaùnh nieäm lieân heä ñeán taùm
boái xaû hay taùm giaûi thoaùt. 26. Nhieáp chæ ñöôïc hieåu laø taâm nhaát
caûnh taùnh: taâm vaø caûnh laø moät.

KINH THUÛY DUÏ

laø sôû höõu cuûa Thaùnh, ñöôïc nhaän thöùc bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáu suoát bôûi Thaùnh, ñöôïc thaáy bôûi Thaùnh, laø söï giaùc ngoä toái thöôïng chaân chaùnh cuûa baäc Thaùnh. Do ñoù noùi Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá". Roài ngaøi noùi baøi tuïng raèng: Phaät thaáu trieät caùc phaùp, Thaáy voâ löôïng thieän ñöùc, Khoå, taäp, dieät, ñaïo ñeá, Kheùo hieån hieän phaân bieät. Toân giaû Xaù-leâ Töû thuyeát nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe Toân giaû Xaù-leâ Töû thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.